

Magdalena Rękas
Katedra Ekonomii i Polityki Ekonomicznej
Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

WPLYW SYSTEMU PODATKOWEGO NA FUNKCJONOWANIE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW (MSP) W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ NA WĘGRZECH, W CZECHACH I POLSCE

Systemy podatkowe krajów wchodzących w skład Unii Europejskiej podlegają ciągłej unifikacji, co jest niewątpliwie jednym z efektów integracji europejskiej. Analiza regulacji podatkowych, pod kątem wpływu konstrukcji podatkowych na funkcjonowanie i rozwój MSP w wybranych krajach UE tj. w Niemczech, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii oraz w krajach, które od 1 maja 2004 r. staną się jej członkami tj. w Polsce, Czechach i na Węgrzech wskazuje, iż podejście do wsparcia MSP jest różne i zmienia się w czasie. Celem referatu jest przedstawienie, jakimi elementami konstrukcji systemu podatkowego wspiera się rozwój MSP w krajach objętych badaniem.

Skala zachęt podatkowych stosowanych wobec MSP w UE

Rozpoczynając analizę, należy zauważyć, iż do 2000r. w analizowanych krajach UE, zachęty podatkowe kierowane do MSP były nieliczne i miały ograniczoną siłę oddziaływania. Taki stan rzeczy ma zasadniczo trzy przyczyny. Po pierwsze, kraje Unii Europejskiej cechuje bardzo wysoki udział MSP w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych np. w Hiszpanii stanowią one ponad 97% funkcjonujących w tym kraju podmiotów gospodarczych. Podobne proporcje występują w Niemczech, gdzie MSP stanowią 95% funkcjonujących przedsiębiorstw i w Wielkiej Brytanii, gdzie stanowią one blisko 93% ogółu zarejestrowanych przedsiębiorstw¹. Jeśli więc MSP stanowią przeważającą część gospodarki to musi to być również grupa bardzo zróżnicowana wewnątrz. Preferencje podatkowe stanowiłyby, więc pomoc nie tylko dla przedsiębiorstw wymagających takiego wsparcia, ale również tych o ugruntowanej pozycji na rynku, których wspieranie środkami publicznymi jest zbędne, a z racji spełnienia kryterium małego czy średniego przedsiębiorstw nabyłyby prawa do preferencyjnych rozliczeń podatkowych. Poza tym stosowanie preferencyjnych zasad opodatkowania wobec grupy podmiotów stanowiących często ponad 90% ogółu podatników może zostać potraktowane jako restrykcje wobec dużych firm.

Po drugie, wykorzystywanie systemu podatkowego jako aktywnego instrumentu polityki gospodarczej jest gorszą (mniej przejrzystą) formą pomocy publicznej wobec tzw. małych przedsiębiorstw. W krajach Unii Europejskiej przeważa przekonanie, że klarowność i neutralność systemu podatkowego jest wartością samą w sobie².

Po trzecie, ograniczenie zakresu podatkowych instrumentów wspierania MSP wiąże się z faktem, iż w strukturze dochodów publicznych krajów europejskich nastąpiły wyraźne przesunięcia. Stopniowo wzrasta rola podatków pośrednich, przy jednoczesnym

---

¹ Według danych OECD z 2000r. – www.oecd.org

² S. Pyciński, Małe i średnie przedsiębiorstwa w systemach podatkowych wybranych krajów, PARP Warszawa 2001, s.128-129

spadku udziału w dochodach publicznych podatków bezpośrednich. W konstrukcja podatków pośrednich nie można z kolei wprowadzić form aktywnej polityki podatkowej. Akcyza jak i podatek od towarów i usług, pełnią swoją rolę, gdy posługują się minimalną liczbą stawek i gdy nie stosuje się żadnych wyłączeń podmiotowych z zakresu opodatkowania.

Wraz z pogarszającą się sytuacją na rynku pracy, problemami z płynnością finansową i zbytem wytworzonych dóbr, w krajach UE rozpoczął się proces wprowadzania preferencji podatkowych skierowane do małych i średnich przedsiębiorców. Podkreśla się olbrzymie znaczenie MSP dla gospodarki. Grupa MSP generują przeważającą liczbę miejsc pracy i ma znaczący udział w tworzeniu PKB w poszczególnych krajach.

Odmierna jest sytuacja, w krajach, które od maja 2004 roku staną się członkami UE. Tutaj zachęty podatkowe kierowane do MSP są stosunkowo nieliczne, co oznaczać może wolniejszy rozwój sektora MSP.

Ogólne cechy systemu podatkowego oraz składek na ubezpieczenie społeczne w analizowanych krajach

Wyjaśnić należy również, iż mówiąc o korzystnym dla MSP systemie podatkowym należy mieć na myśli jego ogólną konstrukcję i cechy tj.: wysokość stawek podatkowych, zasady rozliczeń podatkowych, rozwiązań stymulujących rozwój wielkości działalności gospodarczej (tworzenie miejsc pracy), innowacyjności przedsiębiorstw. W tym zakresie analizowane systemy podatkowe Niemiec, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii jako przedstawicieli Unii Europejskiej oraz Węgier, Czech i Polski jako krajów, które za kilka miesięcy staną się członkami Unii – charakteryzują się podobną konstrukcją ogólną. We wszystkich wymienionych krajach zasadniczą bazę dochodów publicznych tworzą cztery podatki: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych, podatek od towarów i usług (VAT), akcyza oraz składki na ubezpieczenia społeczne, obejmujące ubezpieczenia emerytalne, a w niektórych krajach także ubezpieczenia zdrowotne czy ubezpieczenia od bezrobocia.

Zestawienia najważniejszych cech analizowanych systemów podatkowych i systemu ubezpieczeń społecznych przedstawia tabela 1. Zanim przedstawione zostaną preferencje podatkowe kierowane do MSP w poszczególnych państwach warto odnieść się do informacji zawartych w tabeli 1. Podstawowe parametry systemu podatkowego w sześciu analizowanych krajach pozwalają zauważyć, że:

- **Podatek dochodowy od osób fizycznych** jest zazwyczaj podatkiem, w którym obowiązuje opodatkowanie progresywne. Przedmiotem opodatkowania we wszystkich badanych krajach są wynagrodzenia za prace i świadczenia pieniężne, jak również dochody z działalności komercyjnej prowadzonej pod firmą osoby fizycznej. Parametry progresji (tj. wysokość kwoty wolnej, wysokość najniższej i najwyższej stawki, kwoty graniczne dla poszczególnych progów) są dość zróżnicowane między krajami, choć od kilku lat obserwuje się tendencję do stopniowego obniżania maksymalnej stopy opodatkowania, a w krajach UE również podnoszenia kwoty wolnej od podatku. Polska natomiast w ostatnich latach zamrazała progi i stopy podatkowe. Odliczenia i ulgi jako elementy konstrukcji podatku dochodowego od osób fizycznych są ograniczane i mają na ogół bardziej charakter instrumentów polityki społecznej niż instrumentów pobudzających aktywność gospodarczą.
- **Podatek dochodowy od osób prawnych** to na ogół podatek liniowy, choć w niektórych krajach dochody zatrzymane przez przedsiębiorstwo są opodatkowane

inaczej niż wypłacone dywidendy. Natomiast obserwuje się ujednoczanie zasad odliczeń z tytułu amortyzacji oraz rozliczania strat z lat poprzednich.

- **Podatek od towarów i usług** jest podatkiem najbardziej zunifikowanym, jeśli chodzi o jego konstrukcję. Najpoważniejsze różnice między krajami dotyczą wysokości podstawowej stawki podatku i zakresu stosowania stawek obniżonych, w tym stawki zerowej. Powszechnie jest natomiast stosowanie stawki zerowej dla dóbr eksportowanych.
- **Akcyza** – kolejny z podatków, który w ramach standardowego zakresu obejmuje opodatkowanie napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych i petrochemicznych (paliwa, oleje). Ponadto w niektórych krajach akcyzą obłożona również inne produkty np. kawę, zapalki czy samochody.
- **Składki na ubezpieczenia społeczne** stanowią we wszystkich badanych krajach jedną z ważniejszych pozycji w strukturze dochodów publicznych. Poza Hiszpanią, w pozostałych analizowanych krajach stosuje się zasadę współfinansowania składek na ubezpieczenia społeczne. Oznacza to, że jedną część składki opłaca pracodawca (na ogół większą część), drugą część ubezpieczeni (pracownicy). Składki nalicza się od wypłaconych wynagrodzeń, ale w większości krajów ustalona jest górna granica wymiaru składki. Ograniczenia wymiaru wysokości składki nie są natomiast stosowane przy naliczaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Tabela 1

Wybrane cechy podatków i składek na ubezpieczenia społeczne w 2001r.

Treść	Hiszpania	Niemcy	Wielka Brytania	Republika Czeska	Węgry	Polska
Podatek dochodowy od osób fizycznych						
✓ Progresywny/liniowy	Progresywny	Progresywny	Progresywny	Progresywny	Progresywny	Progresywny
✓ Kwota wolna	3. 306 € ³	14.500 €	7. 018 € ⁴	969 €		650 € ⁵
✓ Najniższa stawka	18,0 %	19,9 %	10,0 %	15,0 %	20,0 %	19,0 %
✓ Najwyższa stawka	48,0 %	48,5 %	40,0 %	32,0 %	40,0 %	40,0 %
✓ Granica górnego progu podatkowego	67. 432 €	197. 939 €	45. 454 €	8. 658 €	3. 896 €	17. 630 €
Podatek dochodowy od osób prawnych						
✓ Progresywny/liniowy	Liniowy	Liniowy	Liniowy	Liniowy	Liniowy	Liniowy
✓ Stawka podatku	35,0 %	25%	30,0 %	31,0 %	18,0 %	27,0 %

³ Dla podatników powyżej 65roku życia kwota wolna wynosi 3907 €

⁴ Dla osób do 65 roku życia

⁵ W 2003r. kwota wolna 2727 zł przy kursie 1 € = 4,2 ok. 650 €

VAT							
✓	Stawka podstawowa	16 %	16%	17,5%	22%	25%	22%
✓	Stawki obniżone	7% i 4%	7%	5%	5%	12%	7% i 3%
✓	Zwolnienia podmiotowe	Nie	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
Akcyza							
✓	Alkohole mocne	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
✓	Piwo	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
✓	Wino	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
✓	Papierosy	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
✓	Paliwa silnikowe	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
✓	Oleje inne artykuły	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak
Składki na ubezpieczenia społeczne							
✓	Składka płacona przez pracownika	0 %	10,2 %	10,0 %	12,5 %	8%	18,71 %
✓	Składka płacona przez pracodawcę	28,3 %	10,2 %	12,2 %	35,0 % ⁶	22 %	21,0 %

Źródło: na podstawie opracowania pod red. S. Pyciński Małe i średnie przedsiębiorstwa w systemach podatkowych wybranych krajów europejskich, PARP Warszawa 2001r., s. 119

Warto przy tym wskazać, że mimo zróżnicowania rozwiązań podatkowych (głównie na gruncie podatków dochodowych) struktura dochodów publicznych generowanych przez podatki i składki ubezpieczeń społecznych są do siebie dość zbliżone – ilustrują to dane zawarte w tabeli 2.

Tabela 2

Struktura dochodów publicznych (w %) w wybranych krajach w 2000r.

Treść	Hiszpania	Niemcy	Wielka Brytania	Republika Czeska	Węgry	Polska ⁷
Ogółem:	100	100	100	100	100	100
<i>W tym:</i>						
1) Podatek dochodowy od osób fizycznych	25,8	26,4	25,5	12,5	15,6	17,1
2) Podatek dochodowy od osób prawnych	1,2	2,4	9,0	9,2	5,3	12,5
3) VAT	29,1	28,7	15,9	18,2	19,0	38,3
4) Akcyza	-	5,0	10,0	9,6	9,4	20,2
5) Składki na ubezpieczenia społeczne	32,9	37,0	15,7	35,6	29,6	-
6) Pozostałe dochody	11,0	0,5	23,9	14,9	21,1	11,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu Międzynarodowego Funduszu Walutowego z serii Staff Country Reports z lat 2000 i 2001r., dla Polski dane według GUS za 2000 r.

⁶ Osoby prowadzące działalność gospodarczą i wykonujące wolne zawody płaca składkę 47,5%

⁷ Według danych GUS za 2000r. – www.stat.gov.pl

Analiza danych zawarta w powyższej tabeli wskazuje, że w badanych krajach mamy do czynienia z sytuacją gdzie dochody z podatków pośrednich (podatek od towarów i usług oraz akcyza) przewyższają podatki bezpośrednie (dochodowe) i tendencja ta się utrzymywała się w kolejnych latach, co wiąże się m.in.: z ujednoczeniem zasad i zakresu opodatkowania podatkiem od towarów i usług i akcyzą, zgodnie z dyrektywami europejskimi.

Proces integracji europejskiej, rosnąca konkurencja oraz procesy globalizacji wpłynęły na zmiany systemów podatkowych w krajach europejskich. Nie mniej jednak każde zmiany oceniane są przez skutki, jakie przyniosą gospodarce, poszczególnym grupą podmiotów gospodarczych i obywatelom. Przegląd i próba oceny rozwiązań podatkowych obowiązujące w poszczególnych krajach pozwolą wskazać wpływ tych regulacji na funkcjonowanie i rozwój MSP.

1. Hiszpański system podatkowy a wspieranie MSP

W Hiszpanii uznaje się za tzw. „małe przedsiębiorstwo” te przedsiębiorstwa, których wysokość obrotu netto w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyła 250 mln peset. Spośród funkcjonujących w 2000r. 3,7 mln przedsiębiorstw 75% stanowiły przedsiębiorstwa jednoosobowe, a kolejne 22% to tzw. „mikroprzedsiębiorstwa” z liczbą zatrudnionych poniżej 10 osób⁸. Poziom samozatrudnienia w Hiszpanii jest najwyższy w całej Unii Europejskiej i jest to wynikiem dążenia hiszpańskich regulacji prawnych w kierunku ochrony tej formy zatrudnienia, gdyż bardziej opłacalne jest zawarcie umowy z firmą niż zatrudnienie pracownika.

Od 2000r. ze specjalnych warunków prowadzenia działalności mogą korzystać małe spółki, których obroty nie przekraczają 250 mln peset. Stawka podatku dochodowego została dla nich obniżona do 30% do momentu uzyskania zysku do opodatkowania w wysokości 15 mln peset. Po przekroczeniu tej granicy pobierana jest stawka 35%. W 1998r. 55% podmiotów gospodarczych osiągało zyski poniżej 25 mln peset, a 36% miało zyski niższe niż 10 mln peset. W Kraju Basków i w regionie Nawary stawka 30% obowiązuje podmioty gospodarcze do momentu uzyskania dochodu do opodatkowania w wysokości 10 mln peset. Powyżej tej granicy stawka podatku wzrasta do 32,5%.

Ponadto, co istotne dla podmiotów gospodarczych nie posiadających osobowości prawnej, firm jednoosobowych i osób wykonujących wolne zawody podlegają one zasadom opodatkowania dla osób fizycznych. Mogą tym samym korzystać z uproszczonych reguł, dopiero firmy z obrotem przekraczającym 100 mln peset są zobowiązane do prowadzenia pełnej księgowości i podlegają systemowi „bezpośredniej estymacji”. Natomiast MSP, które tej granicy nie przekroczyły mogą dokonać wyboru pomiędzy dwoma uproszczonymi systemami:

- Wprowadzonym w 1992 r. **systemie szacowania wysokości dochodów do opodatkowania** - szacowanie dochodu opiera się na wskaźnikach aktywności gospodarczej, które zależą od np. liczby zatrudnionych, kosztów, powierzchni zakładu, wielkości obsługiwanego rynku itp. Schemat ten został wprowadzony, aby uprościć zasady działalności gospodarczej dla mikro przedsiębiorstw i osób fizycznych, a tym samym zapobiec unikaniu płacenia podatków. Od 1992 roku metoda ta rozwinęła się w kompleksowy system szacowania wysokości podatków, obejmujący obecnie 84 rodzaje działalności, dla których obowiązują różne wskaźniki i stawki.

---

⁸ Według danych www.oecd.org

- Obowiązującym od 1998 r. **uproszczonym systemem „bezpośredniej estymacji”**, który oparty jest na mniej kompleksowych zasadach prowadzenia księgowości.

Oba systemy umożliwiają odliczenia amortyzacyjne według uproszczonych zasad. Stawki amortyzacyjne zależą od branży, w której działa przedsiębiorstwo. Ponadto w przypadku aktywów używanych bardzo intensywnie (np. w pracy kilku zmianowej) przedsiębiorstwo może stosować podwyższoną o 33% stawkę amortyzacji na każdą dodatkową zmianę. Ponadto istnieje możliwość stosowania tzw. metody amortyzacji malejącej sumy bilansowej⁹.

W 2000r. spośród 2,5 mln podmiotów gospodarczych, które nie działają w formie zarejestrowanych spółek, 75% rozliczało się według systemu polegającego na szacowaniu wysokości dochodów, 10% podmiotów według uproszczonego systemu stawki jednolitej, a 15% według metody „bezpośredniej estymacji”.

2. Niemiecki system podatkowy a wspieranie MSP

W Niemieckiej gospodarce prawie 95% przedsiębiorstw w kraju należy do sektora MSP i do 2001r. trudno było mówić o szczególnych rozwiązaniach podatkowych skierowanych do małych i średnich przedsiębiorstw. Pozostałe 5% przedsiębiorstwa osiągało obroty powyżej 50 mln €, czyli tzw. duże podmioty gospodarcze.

Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy, rosnące bezrobocie, problemy ze zbytem wytworzonych dóbr a co za tym idzie spadek płynności niemieckich przedsiębiorstw, wymusiły konieczność reformy systemu podatkowego w Niemczech. Reforma ta obejmuje kilka rozwiązań, które powinny mieć istotny wpływ na funkcjonowanie MSP.

Wśród zmian systemu podatkowego na uwagę zasługuje rozpoczęty od 2001 r. proces redukcji stopy podatku dochodowego od osób fizycznych. Od 1.01.2001r. wzrosła kwota wolna od podatku i jednocześnie stopa podatku dochodowego spadła z 25,9% do 19,9%. Maksymalna stopa podatku również została zredukowana z 53% w 1998r. do 48,5% w 2001r. Od 1.01.2003r. nastąpiła dalsza redukcja stóp podatkowych do 17% stopa minimalna i do 47% stopa maksymalna z jednoczesnym dalszym wzrostem kwoty wolnej od podatku. Długofalowa polityka obniżania stóp podatkowych zakłada, że w 2005r. najniższa stopa podatkowa wyniesie 15%, a najwyższa 42%.

Przedsiębiorstwa, które uzyskują dochody z handlu lub działalności gospodarczej i podlegają podatkowi od działalności gospodarczej dzięki zmianą regulacji podatkowych otrzymały dodatkowe korzyści w postaci redukcji obciążeń podatkowych poprzez możliwość odliczania zapłaconego podatku lokalnego od zobowiązań z tytułu podatku dochodowego w standardowej formie. Od podatku dochodowego można odejmować kwotę odpowiadającą 1,8-krotności oszacowanej podstawy podatku od działalności gospodarczej. W rezultacie większość MSP została w ten sposób zwolniona z tego obciążenia. W wyniku reformy obciążenia podatkowe nałożone na prowadzącego firmę nie posiadającego osobowości prawnej, osiągająca zyski w wysokości 50.000 € spadną z 25,3% do 19% w latach 1998-2005r.

Ponadto zmiany systemu podatkowego umożliwiły MSP korzystanie z amortyzacji przyspieszonej (w przypadku nowych inwestycji). Niestety dla pozostałych przedsiębiorstw zasady amortyzacji stały się mniej korzystne. Położono nacisk na zaostrenie niektórych zasad amortyzacji np. stopa amortyzacji liczona według metody

---

⁹ Metoda ta polega na zwiększeniu o 50% rocznej stopy amortyzacji, jeśli okres użytkowania nie przekracza 5 lat, a o 100% jeśli okres użytkowania wynosi do 8 lat i o 150% jeśli okres użytkowania jest dłuższy

malejącej sumy bilansowej od ruchomych środków trwałych została zredukowana z 30 do 20%, a stopa amortyzacji budynków należących do przedsiębiorstw spadła z 4 do 3%.

Szczególne udogodnienie dla MSP stanowi możliwość odliczania od dochodu kwoty, która będzie przeznaczona na inwestycje w określonym czasie. Raz w roku MSP mogą zadeklarować kwotę oszczędzania z przeznaczeniem na wydatki inwestycyjne, która nie jest wliczana do dochodu. Warto też wspomnieć, iż powiększenie kapitału własnego dla nowo powstających przedsiębiorstw również traktowane jest odrębnie i w takiej sytuacji podatek nie jest w ogóle pobierany lub jest redukowany.

Zyski osiągane przez przedsiębiorców, podlegających ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, są również obciążone podatkiem solidarnościowym i lokalnym. Z tym, że od 2001r. przedsiębiorcy mają możliwość odliczania tych podatków od zobowiązań podatkowych z tytułu standardowego podatku dochodowego. Warto, więc zauważyć, że gdy efektywne obciążenie podatkowe osób fizycznych będzie wyższe niż nałożone na firmy podlegające podatkowi od osób prawnych (przy podatku dochodowym osób prawnych efektywne opodatkowanie wynosi 38,6%) to prowadzenie działalności w formie nie posiadającej osobowości prawnej będzie mniej korzystne. Aby jednak osiągnąć efektywną stopę podatkową w wysokości 38,6% osoby fizyczne pozostające w związku małżeńskim i prowadzące działalność gospodarczą musiałyby osiągać dochód w wysokości przynajmniej 240.000€ w 2005r., zaś przedsiębiorca nie posiadający rodziny 125.000€ rocznie. W konsekwencji reforma poprawi sytuację podatkową przedsiębiorców, którzy płacą podatek od osób fizycznych. Statystyki dotyczące niemieckich przedsiębiorców wskazują, że tylko ok.5% przedsiębiorców osiąga dochody przekraczające 125.000€. Stan taki pozwala stwierdzić, że dzięki przeprowadzanej w Niemczech reformie podatkowej zdecydowana większość przedsiębiorców ponosić będzie mniejsze obciążenia niż firmy posiadające osobowość prawną.

Warto wskazać, iż osoby, które zdecydowały się na założenie własnej firmy wspierane są również przez system grantów na rozwój przedsiębiorczości lub dofinansowanie wydatków inwestycyjnych. System grantów skierowany jest głównie do nowych landów jako regionów słabiej rozwiniętych i dotyczy głównie osób, które, przez co najmniej rok były bezrobotne. System ten obejmuje również młodzież poniżej 25 roku życia, kobiety i osoby upośledzone.

Za istotny dla MSP element niemieckiego systemu podatkowego uznać należy fakt stosowania od 2002r. dwóch różnych stawek podatku dochodowego od osób prawnych uzależnionych od wielkości zysku.

Zmiany podatkowe polegające, na redukcji stóp podatkowych pociągnęły jednak za sobą konieczność rozszerzenia podstawy opodatkowania. Niemieckie Ministerstwo Finansów wskazuje jednak, iż ciężar tego rozszerzenia w latach 1999-2005 poniosą duże przedsiębiorstwa, na które przypadnie 50% obciążeń z tytułu rozszerzenia podstawy opodatkowania, podczas gdy na MSP i gospodarstw domowe po ok. 25%¹⁰.

Oceniając zmiany systemu podatkowego należy również wskazać, iż obniżka stóp podatkowych i rozszerzenie podstawy opodatkowania mają dla firm odmienne skutki. Ze skutków obniżki stawek podatkowych firmy będą korzystać corocznie niezależnie od innych czynników. Natomiast zmiany dotyczące zasad amortyzacji, likwidacja ulg powoduje jedynie odwołanie zapadalności podatku w czasie.

---

¹⁰ red. S. Pyciński Małe i średnie przedsiębiorstwa w systemach podatkowych wybranych krajów europejskich, PARP Warszawa 2001r., s. 123

3. System podatkowy w Wielkiej Brytanii a wspieranie MSP

W brytyjskim systemie podatkowym rozwiązania dotyczące MSP nie odwołują się bezpośrednio do definicji MSP wskazywanych w dokumentach UE, gdzie decydującym czynnikiem o kwalifikacji przedsiębiorstwa do grupy MSP jest ilość zatrudnienia. Ustawodawca brytyjski z punktu widzenia obciążeń podatkowych uznaje przedsiębiorstwa za małe, jeśli ich dochody są niskie (tj. nie przekraczają 1,5 mln funtów rocznie). W praktyce oznacza to, iż MSP płaca niższe podatki.

Stawki podatku od przedsiębiorstw zależą od osiąganego dochodu. Firmy o niższych dochodach opodatkowane są stawką 10%, następnie stawka wzrasta wraz ze wzrostem dochodów maksymalnie do 30%. Również zasady opłacania podatku są korzystniejsze dla firm osiągających niskie dochody i tak płacą podatek jednorazowo po dziewięciu miesiącach od zakończenia okresu rozliczeniowego i od 1999r. MSP obowiązuje zasada samooceny zobowiązania podatkowego. Korzystne dla MSP jest również umożliwienie im stosowania 40% stopy amortyzacji w pierwszym roku działalności.

Ponadto warto zauważyć, iż brytyjski system ubezpieczeń społecznych korzystniej traktuje tzw. „samozatrudnionych o najniższych dochodach” stosując wobec nich niższą stawkę na ubezpieczenia społeczne (zamiast 10% składki opłacanej przez pracowników samozatrudnieni o niskich dochodach płaca 7% składkę) i możliwość wpłaty składek ryczałtowo i co tydzień. Ponadto niektóre rodzaje działalności również korzystają z preferencji w systemie ubezpieczeń społecznych, co pozwala im zwiększać swoją konkurencyjność.

Warto też wskazać, że podatek od towarów i usług opłacany jest przez przedsiębiorstwa o przychodach rocznych przekraczających 41.000 funtów rocznie. Oznacza to, że w praktyce część małych przedsiębiorstw wyłączona jest z tego podatku. Należy tu zaznaczyć, że limit ten znacznie przekracza europejskie dyrektywy w tym zakresie. Art. 24 Szóstej Dyrektywy określa ten pułap na 5.000 €.

Rozwiązania w zakresie podatku od spadków i darowizn oraz od nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą również promują firmy o niskich dochodach. Podatek od spadku i darowizny przewiduje znaczne ulgi przy darowiznie lub nabyciu spadku w postaci gospodarstwa rolnego lub małej firmy. Wartość, takiego majątku jest wówczas zmniejszana od 50 do 100% - tym samym sprzyja to przekazywaniu firm w ramach rodziny i przenoszenia tradycji prowadzenia działalności gospodarczej z pokolenia na pokolenie.

4. Regulacje podatkowe w Czechach i ich wpływ na MSP

Czeski system podatkowy nie oferuje praktycznie żadnych udogodnień podatkowych dla MSP, co więcej ze względu na wysoki poziom opodatkowania jest dla takich przedsiębiorstw zdecydowanie mało „przyjazny”. Maksymalna stopę podatkowa 32% dla osób fizycznych osiąga się już po przekroczeniu 350 tys. koron, czyli ok. 9.500 €.

System opodatkowania dochodów osobistych przewiduje odliczenia np. prorodzinne czy związane z rentami inwalidzkimi oraz odliczenia z tytułu opłaconych składek na uzupełniające fundusze emerytalne (odpowiednik III filaru w Polsce), pod warunkiem, że mieszczą się w przedziale od 6 do 12 tys. koron rocznie. Jednakże charakter ulg wskazuje, że ustawodawca traktuje je bardziej jako instrument polityki społecznej, który dotyczy całego społeczeństwa niż jako bodziec dla pobudzenia aktywności gospodarczej.

Wysoka stawka liniowa podatku dochodowego od osób prawnych wynosząca 31% również nie zachęca do rozwoju firm posiadających osobowość prawną. W 1992r.

zakończono w Czechach przyznawanie zachęt podatkowych dla inwestycji bezpośrednich w tym kraju. Obecnie z ulg korzystają jedynie podatnicy, którzy nabyli prawa do różnych odliczeń w latach wcześniejszych. Wśród ulg, z których czeskie MSP korzystały w latach wcześniejszych należy wymienić:

- możliwość korzystania z odliczeń od podstawy opodatkowania wydatków na inwestycję – podatnik może w pierwszym roku ich użytkowania odliczyć 10% ceny nabycia lub kosztów produkcji, zakupionych lub wydzierżawionych aktywów materialnych, obejmujących maszyny, wyposażenie, narzędzia i środki transportu, pod warunkiem, że nie sprzeda aktywów przez okres 3 lat.
- ulgi przy zatrudnieniu niepełnosprawnych – przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 20 osób, gdzie ponad 50% pracowników to osoby niepełnosprawne miały prawo obniżyć stawkę podatku o połowę.
- przedsiębiorstwa, które czerpią dochody z obsługi urządzeń do produkcji energii przy wykorzystaniu alternatywnych źródeł energii (baterie słoneczne, urządzenia produkujące biogaz itp.) uzyskały zwolnienie z opłacania podatku na okres 5 lat¹¹.

Obecnie za jedyne faktyczne preferencje podatkowe dla MSP w czeskim systemie podatkowym uznać można. Po pierwsze, **zróźnicowanie częstotliwości opłacania zaliczek na podatek dochodowy** od osób prawnych w zależności od wielkości należnego podatku. Podatnicy wpłacają zaliczki albo dwa razy w roku albo kwartalnie lub miesięcznie w zależności od poziomu poprzednich zobowiązań podatkowych. Po drugie, **wylączenie z opodatkowania podatkiem od towarów i usług, przedsiębiorstwa, których kwartalne obroty nie przekraczają 750.000 Koron** (w przybliżeniu obrót 25 tys. zł), – co w praktyce oznacza, iż wyłączone są z podatku VAT jedynie bardzo małe przedsiębiorstw, choć i tu korzyści z wyłączenia są niewielkie. Przedsiębiorstwa nie płacące podatku od towarów i usług nie mają, bowiem możliwości odliczania podatku VAT ujętego w cenach nabywanych surowców i materiałów, czy dóbr produkcyjnych.

5. Węgierski system podatkowy a wspieranie MSP

Na Węgrzech, podobnie jak w Republice Czeskiej system podatkowy jest dość sztywny i nie pozostawia dużych możliwości wspierania MSP. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą w większości przypadków dokonywać tych samych odliczeń oraz korzystać z tych samych zachęt, co osoby prawne. Osoby fizyczne, które prowadzi działalność gospodarczą są przedmiotem następującego opodatkowania:

- podatkiem dochodowym od osób prawnych 18% od zysków z działalności
- podatkiem dochodowym od osób fizycznych według progresji od ich dochodu osobistego obliczonego z działalności gospodarczej jako wynagrodzenia za ich pracę i księgowanego jako koszt

Węgierski system podatkowy przewiduje szereg odliczeń m.in.: odliczenia rodzinne (mogą je dokonywać osoby, które uprawnione są do subwencji państwowych na mocy prawa o pomocy rodzinnej), odliczenia prywatne (odliczenie np. 25% dochodu z własności intelektualnej i związanej z nią usług, 30% opłat na wyszczególnione szkoły średnie oraz stałą kwotę miesięcznie dla osób opiekujących się ciężko niepełnosprawną osobą). Ponadto stosuje się odliczenie z tytułu zatrudnienia w wysokości 10% rocznego

---

¹¹ pod red. W. Dzierżanowski i M. Stachowiak, Raport o stanie sektora MSP w Polsce w latach 1999-2000, PARP Warszawa 2001, s. 166

wynagrodzenia (kwota odliczenia nie może przekroczyć 3 tys. HUF), odliczenia związane ze składkami na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia prywatne i odliczenia mieszkaniowe – podatnik może od podatku odliczyć 20% depozytów oszczędnościowych na kupno lub budowę mieszkania oraz 20% płatności hipotecznych od pożyczek hipotecznych na zakup mieszkania lub powiększenie obecnego. Dopuszczalne są także odliczenia na inwestycje w wysokości 20% nadwyżki inwestycyjnej w papiery wartościowe w porównaniu do inwestycji portfelowych poprzedniego roku, jeśli nadwyżka znajduje się na rachunku kapitałowym w instytucji brokerskiej. Wszystkie wyżej wymienione odliczenia należy jednak traktować jako instrument polityki społecznej, który dotyczy całego społeczeństwa a nie jako szczególny bodziec dla pobudzenia aktywności gospodarczej.

Natomiast preferencji skierowanych bezpośrednio do MSP jest niewiele. W systemie podatkowym Węgier za preferencję podatkową dla małych przedsiębiorstw można uznać możliwość ryczałtowego opłacania podatku dochodowego. Sposób, w jaki ryczałt jest wyznaczany (podstawa do opodatkowania obliczana jest jako 35% przychodu) powoduje jednak, że rozwiązanie to adresowane jest do przedsiębiorstw znajdujących się w dobrej kondycji finansowej. Przy tak wysokim progu rentowności ryczałtowane opodatkowanie trudno jest w pełni uznać za instrument wspierania rozwoju sektora MSP, a zwłaszcza za ułatwienie w ich tworzeniu.

Wśród innych zachęt podatkowych na uwagę zasługują *zachęty podatkowe dla przedsiębiorstw założonych lub mających siedzibę w regionach priorytetowych*, a więc takich gdzie stopa bezrobocia jest najwyższa lub też działających w tzw. strefach przemysłu i przedsiębiorczości. Od 1.01.1999r. firmy mające siedzibę w takich strefach,, a które inwestują w budynki i budowle mogą odpisać 10% wartości inwestycji każdego roku podatkowego. Przedsiębiorstwa inwestujące w środki trwałe mogą odliczyć całkowitą kwotę kosztów ich nabycia, w roku, w którym aktywa te wchodzi do eksploatacji, pod warunkiem że nie korzystają z odpisów podatkowych w odniesieniu do tych samych środków.

Wśród zachęt podatkowych warto też wskazać możliwość podwójnego odliczenia składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli przedsiębiorstwo zatrudni osobę, która uprzednio przez okres ponad rok czasu była bezrobotna. Ponadto podatnicy zyskują prawo do zaliczania w koszty, wydatków z tytułu szkolenia pracowników i zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Do końca 2002r. podatnicy mieli prawo obniżać swoje obciążenia podatkowe o 6% kwot, jakie przeznaczyli na inwestycje w infrastrukturę lokalną czy maszyny i urządzenia w strefach przemysłowych. Przy czym aktywa te muszą być amortyzowane dłużej niż 3 lata i podlegają amortyzacji według ogólnych zasad. Podatnicy, których siedziby znajdują się w strefach przemysłu i inwestują w nowe wyposażenia i budynki mogą wybrać specjalne zasady amortyzacji aktywów (np. mogą zastosować 100% stawkę amortyzacji w pierwszym roku użytkowania, ale wówczas nie mogą korzystać z innych odliczeń inwestycyjnych).

6. Polski system podatkowy a wspieranie MSP

W Polsce definicję małego i średniego przedsiębiorstwa wprowadziła ustawa z 19 listopada 1999r. – Prawo o działalności gospodarczej. W myśl ustawy za małego przedsiębiorcę uważa się podmiot gospodarczy, który w poprzednim roku obrotowym zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników, osiągnął przychód ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości 7

mln € lub, w, którego bilansie na koniec poprzedniego roku obrotowego suma aktywów nie przekroczyła równowartości 5 mln€¹². Odpowiednio średni przedsiębiorca może zatrudnić do 250 pracowników, osiągać przychody nie przekraczające równowartości 40 mln €, a wartość aktywów nie może przekroczyć 27 mln €.

Zanim omówione zostaną regulacje podatkowe wobec MSP warto przedstawić liczbę MSP zarejestrowanych oraz aktywnych, ich udział w tworzeniu PKB oraz rola na rynku pracy gdzie są znaczącą grupą pracodawców. Dane o MSP w Polsce dla lat 1994-2001r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3

Małe i średnie przedsiębiorstwa w Polsce w latach 1994-2001

ROK	Liczba MSP wg REGON		Liczba aktywnych MSP		Udział MSP w tworzeniu PKB		Liczba pracujących w MSP		Nakłady inwestycyjne MSP(w mln zł)	
	Małe firmy 0-50 osób	Średnie firmy 51-250	Małe firmy 0-50 osób	Średnie firmy 51-250	Małe firmy 0-50	Średnie firmy 51-250	Małe firmy 0-50 osób	Średnie firmy 51-250	Małe firmy 0-50 osób	Średnie firmy 51-250
1994	2.270.191	24.474	1.099.921	3.347	b.d	b.d	4.036.021	2.082.206	5.573,4	2.985,4
1995	2.069.930	23.218	1.125.656	3.333	23%	7%	4.292.944	2.278.434	8.081,7	4.6363,4
1996	2.349.422	24.062	1.328.384	3.354	29%	11%	4.139.128	2.160.409	10.627,7	7.769,2
1997	2.521.802	24.603	1.567.413	3.419	36,2%	9,1%	4.544.156	2.427.145	15.683,6	12.856,5
1998	2.761.010	25.452	1.709.294	3.457	38,5%	9,6%	4.645.323	2.452.788	19.592,9	19.339,8
1999	2.978.574	28.870	1.801.748	3.184	38,0%	10,2%	4.595.706	2.556.037	25.406,6	21.908,2
2000	3.147.059	29.102	1.748.775	3.071	39%	9,6%	4.541.555	2.520.412	28.611,7	24.578,8
2001	3.337.557	30.809	1.641.403	2.808	39,3%	9,0%	4.593.724	2.349.575	25.955,3	19.019,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Raportu o małych i średnich przedsiębiorstwach” Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl

Polskie MSP są zobowiązane do opłacania:

- podatków bezpośrednich - podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku dochodowego od osób prawnych,
- podatków pośrednich, czyli podatku od towarów i usług, akcyza i podatku od gier.
- podatków lokalnych - podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od nieruchomości i podatku od środków transportu

W przypadku podatków lokalnych oraz podatku dochodowego od osób prawnych, akcyzy czy podatku od gier, małe i średnie przedsiębiorstwa traktowane są przez ustawy podatkowe w taki sam sposób jak duże przedsiębiorstwa.

Z odmiennym traktowaniem MSP mamy do czynienia na gruncie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku od towarów i usług. Polscy mali przedsiębiorcy mogą opłacać podatek dochodowy od osób fizycznych na trzy sposoby:

- **w postaci karty podatkowej** - Wysokość podatku określana jest corocznie w drodze rozporządzenia Ministra Finansów ryczałtowo, bez względu na osiągnięty przychód i zależy od rodzaju działalności, ilości zatrudnienia pracowników i wielkości miejscowości, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza. Dostęp do takiej formy opodatkowania jest ograniczona i nie mogą z niej korzystać firmy np. zatrudniające powyżej 2 osób, czy prowadzące działalność inną niż wskazana w rozporządzeniu. Przedsiębiorcy rozliczający się z fiskusem na zasadach karty podatkowej nie mogą korzystać z ulg i odliczeń podatkowych. W

¹² Ustawa z dnia 19.11.1999 Prawo o działalności gospodarczej – Dz. U. Nr 101, poz. 1178 art. 3

1995r. liczba przedsiębiorców korzystających z tej formy opodatkowania maleje, głównie z powodów wyłączenia kolejnych rodzajów działalności z możliwości opodatkowania np. lekarze.

- **w postaci zryczałtowanego podatku od przychodów** - Przedsiębiorcy mogą prowadzić uproszczoną ewidencję i opłacać podatek w postaci ryczałtowej jako procent od przychodów. Wyróżnia się tu trzy stawki podatkowe w zależności od rodzaju działalności: 3% dla handlu i gastronomii, 5,5% dla usług budowlanych i działalności wytwórczej oraz 8,5% dla działalności usługowej. Z tej formy opodatkowania wyłączone są niektóre rodzaje działalności np. przedsiębiorcy wykonujący wolny zawód oraz przedsiębiorcy, których przychody roczne przekraczają 470.745zł. W 1994r. z możliwości zryczałtowanego rozliczenia się z fiskusem korzystało ponad 1,2 mln podatników prowadzących działalność gospodarczą. Od 1995r. systematycznie spada liczba podatników korzystających z tej formy opodatkowania.
- **na zasadach ogólnych**, czyli zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych. Należy zauważyć, iż według zasad ogólnych rozlicza się w Polsce największa grupa MSP – zjawisko to ilustruje poniższa tabela. Oznacza to, że prowadzą oni księgę przychodów i rozchodów oraz w pełni ewidencjonując swoją działalność gospodarczą. Ponadto warto wskazać, iż polski system podatkowy nie przewiduje ulg inwestycyjnych. Dla osób prawnych zostały one zniesione od 1.01.2000r., zaś dla osób fizycznych od 1.01.2001r.

Warto przypomnieć, iż polski przedsiębiorca ma swobodę wyboru formy opodatkowania w ramach istniejących przepisów. Oznacza to, że może wybrać najkorzystniejszą z jego punktu widzenia formę opodatkowania - chyba, że przepisy to wykluczają, bo np. osiąga za wysoki przychód, czy prowadzona działalność nie jest objęta zryczałtowaną formą opodatkowania. Ostatnie 3 lata wskazują, iż w Polsce mamy do czynienia z tendencją do wykluczania kolejnych rodzajów działalności z uproszczonych form opodatkowania, co zmusza część przedsiębiorców do przechodzenia na zasady ogólne i podnosi koszty funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Tabela 4

Liczba podatników – osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w latach 1994 -2000

ROK	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ogółem	2 028 129	2 211 049	2 270 967	2 332 489	2 434 295	2 457 890	2 495 388
W tym:							
na zasadach ogólnych	465 554	980 560	1 119 870	1 244 000	1 338 968	1 435 500	1 543 617
w formie ryczałtu od przychodów	1 226 312	913 857	843 759	863 668	867 129	792 514	732 666
w formie karty podatkowej	336 263	316 632	307 338	234 821	228 198	229 876	219 105

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów – www.mf.gov.pl

Kolejnym ważnym obciążeniem dla polskich przedsiębiorców jest podatek od towarów i usług, który opłacają podatnicy osiągający roczny przychód powyżej 40.000zł.

Nie objętych tym podatkiem jest, więc stosunkowo mała grupa przedsiębiorców, najczęściej samozatrudnionych. Ponadto gospodarstwa rolne objęte są podatkiem od towarów i usług - zryczałtowanym w wysokości 3% przychodu.

Od stycznia 2003 r. wprowadzono zmiany w zasadach rozliczania podatku od towarów i usług, które skierowane zostały do tzw. „małych podatników”, przy czym ustawa o podatku VAT za małego podatnika uznaje podatnika, u którego wartość sprzedaży towarów, eksportu i usług w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyła równowartości 800.000 €. Wśród zmian, które poprawiły sytuacje podatników VAT duże znaczenia ma możliwość wyboru tzw. metody kasowej rozliczeń. Metoda ta polega na tym, że obowiązek podatkowy w podatku od towarów i usług powstaje z dniem uregulowania całości lub części należności (a nie jak dotychczas po wystawieniu Faktury, bez względu czy przedsiębiorca otrzymał zapłatę za towar lub wykonanie usługi), nie później jednak niż 90 dni od dnia wydania towaru lub wykonania usługi. Tym samym podatnik korzystający z metody kasowej składa deklaracje podatkowe kwartalnie, a nie jak to robią duże firmy, co miesiąc.

Z drugiej strony warte uwagi są zmiany w zasadach amortyzacji. Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym z 27 lipca 2002r. wprowadziła możliwość amortyzacji przyspieszonej środków trwałych fabrycznie nowych i zaliczonych do grupy 3-6 Klasyfikacji Środków Trwałych¹³, gdzie w pierwszym roku podatkowym podatnik ma prawo dokonać odpisu amortyzacyjnego w wysokości 30% wartości początkowej¹⁴. W pozostałych latach podatnik może stosować zasadę degresywną lub liniową.

PODSUMOWANIE

Omówienie systemów podatkowych, pod kątem wsparcia MSP w trzech krajach Unii Europejskiej oraz trzech krajach, które staną się jej członkiem od 1 maja 2004r. pozwalają wskazać kilka instrumentów podatkowych wspierania MSP, stosowanych w analizowanych krajach np.:

- stosowanie wobec MSP obniżonych stóp podatku dochodowego,
- stosowanie uproszczonych (ryczałtowych) metod szacowania dochodów,
- zmniejszenie częstotliwości wpłacania zaliczek,
- wyłączenie z opodatkowania podatkiem od towarów i usług przedsiębiorstw o małych obrotach,
- prawo stosowania przyspieszonej amortyzacji dla małych przedsiębiorstw o niewielkiej wartości aktywów.

Zakres preferencji podatkowych jest jednak znacznie szerszy w analizowanych krajach Unii Europejskiej niż krajach, które staną się jej członkami w 2004 r. Również proces obniżania stóp podatkowych w krajach UE, szczególnie w Niemczech postępuje znacznie szybciej niż w Czechach, na Węgrzech czy w Polsce.

W tym miejscu warto też wskazać, że o tym czy system podatkowy sprzyja rozwojowi czy też przeciwnie hamuje rozwój MSP, decydują nie tylko instrumenty skierowane do tej grupy firm, lecz podstawowe parametry oraz jasność, przejrzystość całego systemu podatkowego. Tym samym, czynnikiem, który wpłynąłby najsilniej na możliwości rozwojowe MSP w Polsce byłoby ogólne uproszczenie systemu podatkowego

¹³ Klasyfikacja środków trwałych: grupa 3 – kotły i maszyny energetyczne, grupa 4 – maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania, grupa 5 – specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty, grupa 6 – urządzenia techniczne

¹⁴ J. Pawlik, Nowe zasady amortyzacji przyspieszonej, Przegląd Podatkowy Nr 11/2002, s.12

i obniżenie stóp podatkowych - jest to przedsięwzięcie zapowiadane od kilku lat. Niestety ostatnie 3 lata w Polsce to okres gdzie zamiast redukować, zamrażano stopy i progi podatkowe. Dopiero ostatnie zmiany systemu podatkowego wprowadziły możliwość stosowania do 19% stawki podatku dochodowego dla prowadzących działalność gospodarczą. Jednak większe znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości w Polsce miałyby dokonanie zmian w systemie podatku dochodowego od osób fizycznych. Stopa najniższego progu podatkowego w Polsce mieści się w „europejskich normach”, jednak porównanie parametrów polskiego podatku dochodowego osób fizycznych pozwala wskazać, iż stopa ta osiągana jest w Polsce przy stosunkowo niskich dochodach. Ponadto kwoty wolne od podatku w krajach UE stale wzrastają, Polska natomiast jest krajem, gdzie w ostatnich latach w podatku dochodowym od osób fizycznych zamrażano progi i stawki podatkowe.

Warto też zadać sobie pytanie - czy rozwiązania podatkowe stosowane w analizowanych krajach do wspierania MSP mogą być skutecznie adoptowane do warunków w Polsce? Wydaje się, że najbardziej atrakcyjne dla polskich MSP mogłoby być obniżanie stóp w podatku dochodowym i rozszerzanie możliwości stosowania uproszczonych form ustalania wysokości dochodu do opodatkowania. Doświadczenie Hiszpanii, która objęła ponad 84 rodzaje działalności uproszczonymi zasadami szacowania dochodów w oparciu o wskaźniki aktywności gospodarczej wskazują, że była to skuteczna metoda walki z unikaniem płacenia podatków i sposób na obniżenia kosztów funkcjonowania szczególnie małych przedsiębiorstw. Ponadto tylko stworzenie przejrzystego, spójnego i stabilnego systemu podatkowego pozwoli firmą na planowanie działalności gospodarczej, ograniczenie ryzyka różnorodnych interpretacji przepisów podatkowych przez urzędników skarbowych i uznaniowego przyznawania ulg np. w ramach pomocy publicznej. Niemniej jednak warte uwagi wydaje się wspieranie wybranych branż lub obszarów przez system grantów i dotacji, jakie funkcjonują w niemieckim systemie podatkowym, ale z przeznaczeniem na inwestycje rozwojowe i nowoczesną technikę i technologie.

Natomiast mało efektywne wydaje się wprowadzanie do polskiego systemu podatkowego ulg i zwolnień podatkowych przyznawanych MSP działającym w dziedzinach lub na obszarach uznawanych za priorytetowe – jest to rozwiązanie stosowane na Węgrzech.